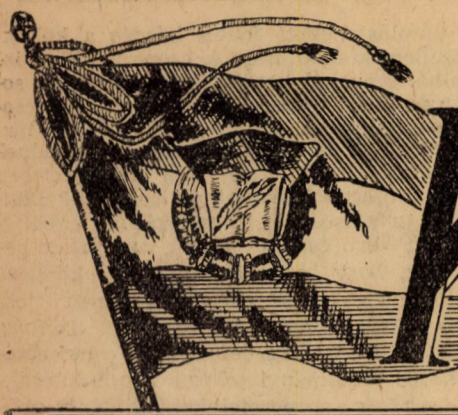

TANULNI! TANULNI! TANULNI!

KÖZGAZDASZ

A MARX KÁROLY KÖZGAZDASÁGTUDOMÁNYI EGYETEM LAPJA

A Nagy Októberi Szocialista Forradalom 38. évfordulója

38. évfordulóját ünnepli ebben az évben a haladó emberiség a Nagy Októberi Szocialista Forradalomnak. Közel négy évtized, de egy egész történelmi kor is ez. Ez az idő elegendő volt arra, hogy bebizonyítsa a szocializmus erejét, mérhetetlen fölényét minden más társadalmi rendszer fölött. Október fénye harmincnégy évvel ezelőtt kigyúlt, s azóta diadalmasan ragyog, s fénye szerteárad, mind nagyobb és nagyobb területre.

Az elmúlt négy évtized példátlanul gazdag világtörténelmi eseményekben. A szocializmus diadalmas előnyomulása a Szovjetunióban, a haladás és a demokrácia hatalmas jelentőségű győzelme a második világháborúban, mind-mind olyan események, amelyek Október eszméinek történelmi igazát hirdetik. Nem volt még egy olyan esemény a világtörténelemben, amely ilyen rövid idő alatt oly mély befolyást gyakorolt volna az egész emberiség sorsára. Azt a

zászlót, amelyet a Téli Palota ostromlói magasra emeltek, azóta az elnyomott és kismiszertelt dolgozók milliói ragadtak kézbe és vitték diadalra a földkerekségre több mint egyharmadán.

Tekintsünk vissza hazánk történetében 1917-re, s nézzük meg, mi volt hazánkban akkor, a forradalom fellángolása idején. Hazánkban is forradalmi hullám szántott végig. Pécsen, Szegeden, Budapesten példájára hatalmas méreteket öltött a forradalmi munkásság harca. A szovjethez való csatlakozástól, a béke követelésétől volt hangos az ország. Az omszki szociáldemokraták nevében Ligeti Károly felhívásában a következőket olvashatjuk:

„Magyar nagyurak!... Tudjátok meg, hogy mi, akik a ti sugalmazástokra gyűlölünk és üldöztünk egymást, mindannyian egyesültünk a forradalmi szocializmus piros lobogója alatt az ellenetek való harcra. Az orosz testvérek forradalmi

követelésével egyesítjük a mi követelésünket, az Ó harcukkal egyesítjük a mi küzdelmünket is”. Majd így folytatja: „Egy utolsó harc, egy utolsó erőfeszítés és szétörnek mindörökre a népek bilincsei. Fölemelt fővel menjünk ebbe a küzdelembe.”

— És fölemelt fővel küzdött a magyar kommunisták pártja negyedszázadon át, és egyesítette harcát az Ó harcukkal, az Ó küzdelmükkel, s nem volt hiábavaló. Immár tizennegyedszer ünnepeljük szabad hazában a forradalom zászlaja alatt október dicsőségét. Már befejeztük első öt-éves tervünket, már mi is egy diadalmas évtizedre tekinthetünk vissza. S jövőnk útjának kimunkálásán dolgozik pártunk. A következő 5 éves terv távlatai nyílnak meg előttünk. Nehéz és küzdelmes ez az út. Mindannyiunktól helytállást, keménységet követel. Harcoljunk minden erőnkkel úgy, hogy még nagyobb, szebb eredményeket érjünk el.

Most, amikor egyetemünk is ünnepre készül, készüljünk mindannyian úgy, hogy büszkén emlékezhessünk Október küzdelmeire. Tőlünk is helytállást, kemény akaratot vár a mai küzdelem. Abban a korban élünk, amikor az egész világon mind szélesebb tömegek teszik magukévá Október eszméit, amikor a békéért és a társadalmi haladásért folytatott harc logikája mind több embert győz meg arról, hogy csak a szocializmus hozza meg véglegesen az óhajtott békét, hogy csak a szocializmusban találja meg minden nép azt a rendszert, amelyben az egyén jóléte és a társadalom felemelkedése harmonikus egységben és soha nem látott ütemben valósul meg. És ez a legfőbb biztosítéka annak, hogy a Nagy Október halhatatlan ügye örökké élni fog az egyszerű emberek szívében és a népek harcában, hogy Október eszméi legyőzhetetlenek, mert a világ összes dolgozóinak legbensőbb vágyait és alapvető érdekeit fejezik ki.

A szovjet hatalom első dekrétuma a békéről. (A. Szegei festőművész képe.)

SZTYEPÁN SCSIPACSOV: ÜNNEPEM

Ünneplem a messi napoknak októberi, vad viharát, sötét matrózszalagoknak kis horgonyait s aranyát,

a szovjethatalmat, a drágát, a sószerű, balti szelet s a kort, melynek hajnali lángját az az Október gyújtotta meg,

hogy bölcsen és jettlenhetetlen áll öröklényen a Párt — és öt éves terveinkben a szépség szigorát.

A mag erejét a csirázót, s a föld minden távlatát, ünneplem a kremli zászlót, az égitest hajnalát. A fiatalságot, a méhet, a virágokat és a tavaszt, ünneplem a dunai kéket csipkésívű hidak alatt,

utunkat a fényre éret történelem fordulatát s a szabad kínai népet mely a Nagy Óceánra lát

Es ünneplem, hogy győztek, no, harsona, zengjed már, es ünneplem ezt a földet, mely a kommunizmus felé száll, A Szmolnij-i nagy teremben Lenin és Sztálin mutatott utat, hogy merre menjen...

Ünneplem azt a régi napot, a szovjethatalmat a drágát, a sószerű, balti szelet, s a kort, melynek hajnali lángját az az október gyújtotta meg.

VAS ISTVÁN fordítása.

KÖNYVTÁRI HÍREK

Ismerik-e hallgatónk szép fővárosunkat? A pestiek valószínűleg igennel válaszolnak erre, bár jóllehet, történelmi és művészeti szempontból az ő ismereteik is hiányosak. Ezeknek a hiányoknak pótlására, és főként a vidékiek városnéző sétáinak vezetésére könyvtárunk róplap bibliográfiát ad ki a közeli napokban. Ez a bibliográfia bepillantást enged a városról szóló könyvek irodalmába, nem törekszik teljességre (erre a célra szolgál a Szabó Ervin-könyvtár hasonló témájú, sokkal nagyobb terjedelmű bibliográfiája, mely könyvtárunkban megtekinthető), csupán néhány könyvet választ a gazdag irodalomból, melynek olvasása után azt mondhatjuk: nagy vonalakban megismertük fővárosunkat, a legfontosabbakat tudjuk róla.

Mielőtt olvasóink kórsétájukra elindulnának, ajánljuk a könyvtár előterében lévő zsi-bongóban azonos témájú kiállításunk megtekintését, mely könyv- és képanyagával szemlélteti a bibliográfiában ajánlott műveket.

★

Egyetemünk MSZT-szervezete az idén igen sürített programmal kezdi munkáját. Számos kiállítást szervez, melyek a könyvtár folyosóján nyerne elhelyezést. Ezek sorában folytatolagosan bemutatjuk a XVII. és XIX. századbeli orosz festészet kimagasló alkotásait. Az első, a XVIII. század művészetéből összeállított kiállítás már látható a könyvtár folyosóján.

★

Vörösmarty Mihály halálának száz éves jubileumát ün-

nepeljük november 19-én. Felhívjuk diákjaink figyelmét, hogy használják fel ezt az alkalmat műveltségük gyarapítására, olvassák el a lapokban és folyóiratokban megjelenő Vörösmartyra vonatkozó cikkeket, olvassák műveit, s aki szereti a könyveket — annyira, hogy anyagi áldozatoktól sem riad vissza —, az vegye meg az igen szép, bibliofil kiadásban, két kötetben megjelenő teljes Vörösmarty-kötetet. Ne felejtjük el, hogy népünk egyik legnagyobb költőjének, s a magyar nyelv egyik legkimagaslóbb művészeinek jubileumát ünnepeljük, akit nemcsak illik ismerni, de élvezet olvasni is. Könyvtárunkban plakátbibliográfia látható róla, s a jubileumi hetén Vörösmarty-kiállítást is rendezünk.

November 7-e tiszteletére

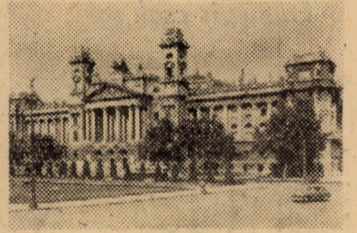
Egyetemünkön 1955. november 4-én délután három óra körül az aulában ünnepség keretében emlékezünk meg a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 38. évfordulójáról. Fogarasi Béla rektor elvtárs, megnyitó szavai után beszédet mond Forgács Tibor elvtárs a Kereskedelmi Kar dékánja. Az ünnepség keretében kerülnek kiosztásra a Rákosi Mátyas tanulmányi érdemérmék és a termelési gyakorlat dolgozóinak jutalmai. Ezt az egyetem népi együttesének kultúr-műsora követi, melyben a táncsoport előadja eddigi leg-sikerültebb sajtó gyűjtésű táncszámait. Az egyetem ének-kara néhány — idén tanult — műsorszámmal színesíti a kultúr-műsort.

A Munkásmozgalmi Intézetben ...

Prókátorok és nagyképmű-bírók csatazajától volt hangos egykor a Kúria épülete. A csillogó oszlopszarnok és a Lotz Károly freskók ma is ugyanazok, a termek fölött azonban új feliratokat látnak: „A magyar munkásmozgalom története”, „A népi demokratikus országok munkásmozgalmának története”, „A Szovjetunió Kommunista (bolsevik) Pártjának története”. Azt hiszem, nem nehéz kitalálni, hogy a Munkásmozgalmi Intézetben vagyunk. Természetesen a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 38. évfordulójának előestéjén utunk a Szovjetunió Kommunista Pártjának történetével foglalkozó termekbe vezet. Mielőtt azonban elindulnánk, kérdezzük meg Fónagy elvtársnőt, mikor alakult meg az Intézet és szép múzeuma.

— 1952-ben — válaszolja. — Azóta egyre bővül a múzeum anyaga. A Szovjetunióból és a népi demokratikus országokból igen sok dokumentációs anyag, szobor, festményreprodukció, ma-

kett érkezik. A hazai munkásmozgalommal kapcsolatos adatok felkutatása is egyre nagyobb méreteket ölt.

Magyar Munkásmozgalmi Intézet.

— Mi a múzeum célja, és milyen a látogatottsága? — A válasz nem kérik. — Cé-lunk a pártoktatás megkönnyítése.

Az első terem középpontjában a fiatal Lenin szobra áll. Tekintete a belső termeket kutatja. „Menjetelek beljebb, az ott a jövő” — olvas-suk szeméből.

A Szovjetunió Kommunista (bolsevik) Pártja történetének fejezetei sora elevenednek meg előttünk. Hosszasan időzünk a Pátyomkin cirkáló kicsinyített mása előtt, valamint az Iszkra titkos nyomdáját ábrázoló makett előtt... Aztán ott

izzik körülöttünk a Nagy Októberi Szocialista Forradalom. A múzeum összeállítottainak nagy érdeme, hogy a tankönyvből ismert anyagot élővé tudták varázsolni.

Az egyik helyiségben a forradalom és az intervenció korából származó plakátokat láthatunk. Megdöbbentő az ötletességük, agitatív erejük. Sok mai — a sematizmusban fuldokló plakátművész, tanulhatna ezekből az alkotásokból.

Tovább megyünk, s előttünk áll a jelen: a lépegető ékszkavátor, a szép, modern mozdony kicsiny mása. Mindkettő működik is. Egy pillanatra visszaszökkenünk a néhány év előtti múltba... Játsszunk.

... Odébb a gigantikus víz-zierőműveket szemléltető makett köti le az ember figyelmét. Lenuomunk egy gombot, és máris föl villan a kuzbisevi vízierőművet jelző fény.

Búcsúzunk. A portán egy látogatócsoporttal találkozunk. Most érkezett.

—man—

Ahol rólunk volt szó

Egészen közelről láttam, hogy van valaki, aki velünk tördök.

Egészen közelről láttam, hogy van valaki, aki csak értünk van.

Egészen közelről.

Es még mást is láttam. Jót is, rosszat is. De inkább csak jót. Október 26-án.

Azt mondta valaki: „A múltat boncolgatni csak annyiban érdemes, amennyiben abban megkeressük az elkövetett hibákat és jövőbeni munkánkban hasznosítjuk mindazt, ami abban jó volt”. De ekkor már eltelt a gyűlés kezdete óta körülbelül két óra, és a teremben vágni lehetett volna a füstöt. Nem unta ugyan még senki, és nem unta ezután sem, pedig hét óra körül járt az idő, amikor a „boncolgatás” végetért, s a betervezett határozati javaslatok helyeslése jeléül magasba lendültek a párttagsági könyvek. Hogy a jövőben mennyiben valósulnak meg az itt elhangzottak, még nem tudhatjuk, ne vágjunk a mondat elé, én remélek. Van hozzá alapom: igazolják a csillogó, ígéretekkel teli szemek, az elhatározottság a hangokban, engem igazolt minden. És a párt erejét.

Mintaserűnek mondható az ipari kar párt-alapszervezetének taggyűlése, bár a hozzászólások aprólékos, mindenre kiterjedő részletessége és az idő előrehaladottsága miatt nagyon rövidfoglalt válasz kissé eltorzította az arányosságot, a taggyűlés egyes részei között.

Bár elég hosszúra nyúlt a taggyűlés, mégsem volt meddő szófecsérlés. Értékes, tartalmas hozzászólások hangzottak el, élénk viták folytak, amelyek mögött meglátszott, hogy nem elvi ellentéteken alapulnak, hanem azon, hogy a jót, amit mindnyájan akarunk, lehetne jobban megvalósítani. Nem hallottam

egyetlen üres, puffogó frázist sem. Egy-két ismétlés előfordult ugyan. Például a munkaterv megvitatásánál. Ez azonban nem homályosította el azt, amit egész idő alatt éreztem: itt az emberekkel toroanek. Es főleg velünk, fiatalokkal. A DISZ-szel, A DISZ munkájának megjavítása, a hallgatók problémáinak megoldása foglalta el a központi helyet.

Nem tartottam be az időrendi sorrendet, a hozzászólásokkal kezdtem, mert ez mutatja meg leginkább a taggyűlés általános hangulatát. Ez a hangulat pedig olyan volt, mint amilyennek lenni kellett. Nem is volt célo-m leírni az egész taggyűlés lefolyását, csak kiemelni belőle azt, ami legjobban megragadott. Es ennél még meg kell említeni valamit.

Egy fiú emelkedik szólásra, kicsit elfogódottan. Hallgató. Szinte érzem, hogy dobogott a szíve. De a fejét felemeli és vár. Órá figyel most mindenki. Halk, bizonytalan az első szava, de — talán az elhangzott sok, nagyon sok bírálat adott neki bátorságot — megjött az önbizalma —, kedves tájszólással ígérte meg, hogy ezután még inkább törekszik a jobb tanulmányi eredmény elérésére. Most vették fel tagjelöltnek.

Még néhány szót a pártfegyelemről. Ami van, és amit megsértének. Mert, hogy megsértik, az látható abból, hogy vannak emberek, akik a szünetben szó nélkül eltávoznak. És hogy mégis van, az meg abból, hogy az egyik fiatal „kommunista” feláll és határozottan követeli felelősségrevonásukat.

Nem illene ide áradozó dicséret a párt-alapszervezetről. Tömör leszek, mint ők voltak az ülésen: ilyen párt-alapszervezet megérdemli, hogy vezessen.

— dia —

SZOLIDARITÁS

Az egyetem aulájában műsoros ünnepség van. A nézőtér tele egyetemünk és más egyetemek hallgatóival. A dobogón pereg a műsor, táncszámok, szavaltatok, dalok.

„Segítséget az internálótáborokban, börtönökben sanyalódó, éhhalál vagy halálos ítélet előtt álló görög szabadságharcosoknak.”

A népi demokratikus Magyarország ifjúsága szolidaritásának ad kifejezést, amikor nemcsak megváltja a műsorjegyet, hanem el is jön, mintegy tüntetéképpen a nemzetközi szolidaritás nevében.

EMLÉKEZEM...

1922. a bécsi egyetem a menekült magyar diákok rendezek ennél sokkal szerényebb összejövetelt a magyar fehér-terror áldozatai érdekében. Az erősödő horogkeresztű náci-mozgalomhoz csatlakozott osztrák diákok zavarni próbálják az ünnepséget. Parázs verekedés, de végül a felhívja a figyelmet az igaz ügyre.

1932. Berlin. Értelmiségi gyűlés. A szónok Fürst nevét hibátlanul ejti ki, de a másik név furcsán hangzik, így: Szallé, kissé franciásan.

Az egyik rendező odafordul hozzám: elvtárs, fogalmazd meg magyarul a tiltakozó táviratot, hadd lássák a magyar fasiszták, hogy tudjuk, mi a diplomáciai udvariasság. Sajnos, nem tudtam az igazságügyminiszter nevét, így hát Gömbösnek küldtük a táviratot. Sajnos, hiába!

1934. Páris. Salle Wagram. A kék kezeltáshoz átváltott szavalókórus ritmikus mozdulatokkal kíséri szavaltatát, s az egész terem csatlakozik az ütemes kiáltáshoz. Libérez Thälmann!

1935. Ismét Párizs. Magyar munkások és értelmiségiek rendezik az összejövetelt. Ünnepi műsor, szavalókórus, mozgáskórus. Rövid ünnepi beszédet tartok. Tucattyi országból itt összevagdított emberek kiáltják a maguk nyelvén vagy franciául: Szabadságot Rákosinak!

Ugyanebben az időben néhány hónappal később szavalt el először megrázó ezeket egy rögtönzött József Segélyösszejövetelen József Áttila. Az utolsó strófanál kiskított a hangja, szinte rikácsolt.

„Elvtárs, segítsd a lebukottakat...”

Még most is látom lázas arcát, villogó szemét. De ez a

hang nem az övé... elvtárs hangja ez, akinek szavaltatát nagy taps kísérte. Kicsit túl hangosan fejezte be, de őszintén és nagyot akart kiáltani.

Ezután jönnek a számunkra kissé furcsa, albán és macedón táncok, bájosan, kecsesen, egyszerűen mozognak a koreai lányok különös ruhájukban, kissé gyakorlatlanul, de annál több meggyőződéssel ropják a bolgár diákok a maguk nemzeti táncát. Nem olyan kopogós, mint a magyar és kissé furcsán fest a bolgár nemzeti viselethez a kreppfalpu cipő. De úgy látszik, nem volt pénz bocskorra.

Csodálatos a koreai énekesnő hangja és magyar kiejtése. No és aztán a mieink! Nem azért mondom...! De azért: valahogy tüzesebbek, temperamentusabbak, persze gyakorlatosabbak is. Sutyi rikoltózása mindennél meggyőzőbb.

Más ez, mint volt akkor, húsz-harminc évvel ezelőtt, Bécsben, Párizsban, Berlinben, Budapesten. Azokra az időkre gondolok önkéntelenül is újra... mialatt egyedül ülök az egyetem tanárai számára fenntartott első sorban.

Markos György
tanszékvezető docens

Pezsgő alapszervezeti kultúrelvet!

Napjainkban a kultúrunka sem a budapesti, sem a vidéki egyetemeken nem éri el azt a színvonalat, amit egyetemünk ifjúságunktól méltán elvárhatunk. Nem jobb, megnyugtatóbb a helyzet a mi egyetemünkön sem.

Az elmúlt évek folyamán értünk el eredményeket a kultúrunka terén, de ezek csak kis részben valósították meg egyetemünk kultúrunkájának fő célját. Ez a cél: felébreszteni hallgatóinkban a kultúrumszomjat, az érdeklődést a haladó kultúra iránt, megismertetni velük annak eredményeit, fejleszteni kulturális ismereteiket, s hogy ezt elérhessük, magas színvonalú kulturális élményeket biztosítani számukra. A kultúrunka feladata továbbá — ezeken a szórakoztató kultúrelményeken felül, — könnyebb fajsúlyú szórakozási alkalmak megszervezésével elősegíteni, hogy hallgatóink az egyetem falai között megtalálják a sokoldalú lehetőséget a fiatalos, szocialista egyetemi hallgatókhoz méltó szórakozásra.

Mi az oka kultúrunkánk fogyatékosainak? Talán nincs hallgatóinkban kellő érdeklődés, törekvés a kultúra és a színvonalas szórakozás iránt? A tények ennek az ellenkezőjét bizonyítják! — Az olvasási vágy jelentősen emelkedett; közönségszervezőink többezer színházjegyet adnak el, és a mozik számára komoly gondot okoz a film-előadásokat kollektíven látogató hallgatóink helyének biztosítása. A Makarenyko utcai diákközházban kezd kialakulni az iradalom és zeneérdeklődők lelkes, bár egyelőre szűk köre. (Rudas László utcai és Veres Pálné utcai diákközházaimban is több lehetőség van a kultúrunkára, mint amennyit eddig kihasználtak, a jövőben erre is sokkal több figyelmet kell fordítani).

Mégis súlyosan elhanyagoltuk a kulturális tömegmunkát, elsősorban az alapszervezetek kultúrunkájának irányítását. Megnyugtatta lelkiismeretünket az, hogy egyetemünkön országosan is jelen-

tős művészeti csoportok működnek, de nem vettük észre, hogy ezek bizonyos fókuszszakadatok a DISZ kultúrunkájától. A kulturális tömegmunka elhanyagolása elvette színét-ízét az egyetemi DISZ-munkának. Ennek szüntetésére a legfontosabb feladat, hogy mindenki magáévá tegye és segítsen megvalósítani munkánk jelszavát: pezsgő alapszervezeti kultúrelvet. E feladat teljesítésének fő eszköze hallgatóink, DISZ-csoportjaink és nem utolsósorban alapszervezeti kultúrunkaink önművelése. Nem szabad azonban őket magukra hagyni: segítséget kell adni a DISZ kultúrunkájához is.

Az alapszervezeteinkben induló kultúrunka folyjék a „Kilián György kulturális és sportünnepségek” jegyében. Ezek az ünnepségek segítik majd megteremteni az alap- és alapszervezeti kultúrelvet.

„Szigorú megrovás utolsó figyelmeztetéssel”

és szociális segélyének havi 50-50 forinttal való csökkentése — ez áll a többi között a kereskedelmi karon hozott egyik fegyelmi határozatban.

Ki az, mit követett el, hogy ilyen súlyos büntetést kapott? — Kovács Károly III. éves kereskedelmi szakos hallgató. Mit csinált? — ezt nehéz néhány szóval elmondani.

Azok az olvasóink, akik a „Gólyabálón” az étterem környékén tartózkodtak — bizonyára emlékeznek arra, hogy ketten-hárman támogattak egy vörzőfejú fiatal embert — Kovács Józsefet — egyetemünk negyedéves hallgatóját. Valaki homlokára dobta egy pohárral, ennek következtében oly súlyos sérüléseket szenvedett, hogy mentőknek kellett őt kórházba szállítani. Ide nyúlunk vissza azok az események, melyeket a fegyelmi bizottság először az ipari, majd a kereskedelmi karon tárgyalt, s innen indult el Kovács Károly fegyelmi ügye.

De nézzük az előzményeket

Kovács József néhány barátával az étterem lejárójánál beszélget, amikor valaki egy égő cigarettavéget dob közéjük.

Kovács Károly — negyven

forint elköltése után — meglehetősen illuminált állapotban „szórakozásból” — ahogy mondja, teljesen idegen társaság közé „pöckölt egy cikket”. Ezzel kezdődött...

Nem tudom elképzelni, hogy bárki ezért ne vonja volna őt felelősségre — ezt tette Kovács József is, teljesen jogosan. Kovács Károly ekkor a részegekre jellemző hangoskodással és nyeglegséggel hívta „ki” Kovács Józsefet, mondván, „ha valami difi van, majd odakinn elintézzük”. S miután a másik erre nem akart ráállni, elkezdte ráncigálni „kifelé”. Kovács József ellökte magától a civakodót, aki mivel állapotából kifolyóan — meglehetősen gyenge lábón állt, elesett. Kovács József felsegítette őt, azután kibékültek.

Kis idő múlva az étteremben látjuk viszont — társaságban — a két Kovácsot. Kovács Károly kezében egy pohár, féldéci pálinkával. Elindul Józsa felé. Ezután filmszerű gyorsasággal perregnek az események: egy pillanat töredéke alatt Kovács Károly Józsa szemébe önti a pohár tartalmát, majd belerúg, még közelépnél sincs idő, máris röpül egy pálinkáspohár — a vége: Kovács Józsefet a mentők vitelik el vörző homlokkal.

Röviden ezek a tények voltak a fegyelmi bizottság előtt.

A fegyelmi tárgyalás

folyamán Kovács Károly mindent elismert, csak a pohárodobásról nem akar tudni. Kitartóan állítja, hogy nem ő dobta. Vallomásaiban sok dologra „nem emlékszik”, melyek megtörténtek. „Nem emlékszik” arra, hogy ki segítette fel, sőt a tárgyalás elején még arra sem akart emlékezni, hogy — a cigarettavéget ő dobta volna Kovács Józskáé közé. Arra viszont, hogy a poharat nem ő dobta, teljesen világosan emlékszik. Kovács Károly barátai, akik az incidensnél jelen voltak, szintén „nem tudják”, hogy ki dobta Kovács Józsa fejébe a poharat. „Csak zúgást lehetett hallani hátulról — s azután azt láttuk, hogy Kovács József fejét elönti a vér” — mondják. Furcsa. Furcsa, hogy egy ember nem meri tetteinek következményeit vállalni, inkább hazudik, s barátai segítik ebben. Mert a poharak nem esnek az égbe! Kovács Józsa fejére — ez biztos — s annak valószínűsége nagy, hogy a poharat Kovács Károly dobta. De ő nem akar arról tudni semmit. Barátai sem tudnak semmiről, pedig mellette álltak egész idő alatt.

Csoportértekezlet a pénzügy II/2-es szemináriumban

Múlt héten voltak egyetemünkön a szemináriumi munkáértékeztelők. Céljuk, hogy a csoportok megbeszéljék az eddig elért eredményeket és a feladatokat mind a tanulás, mind pedig a kollektív szellem kialakítása terén.

A mi szemináriumunk a pénzügy II/2, október 20-án rendezte meg az értekezletet, amelyen részt vett Zimmermann elvtárs is, aki a szeminárium munkáját segíti.

Az összejövetel Keller Károlynak a csoport DISZ-szervezőjének beszámolójával kezdődött. Beszédében foglalkozott a tanulás, szórakozás és nem utolsósorban a kollektív szellem létrehozásának kérdéseivel. Rámutatott arra, hogy a csoport tanulmányi eredménye jelenleg nem kielégítő, bár vannak akik példamutatóan tanulnak. Itt első sorban Lukács Éva és Pintér István elvtársakat említhetjük meg, akik rendszeresen készülnek, és állandóan részt vesznek a szemináriumban. A csoportban ugyanis az az egyik legfőbb hiba, hogy a hallgatók nem elég aktívak a gyakorlati órákon. Keller elvtárs hangsúlyozta, hogy el kell járni a sajátítani az egyetemi tanulás módszereit. Meg kell szokni, hogy akkor is rendszeresen eleget tegyünk kötelességünknek, ha nem ellenőriznek bennünket állandóan.

Hírek a Szovjetunió életéből

Az alábbi híreket a Pravda 1955. október 23., 24., 25., 26-i számából a II. éves pénzügy-szakos hallgatók haladó orosz csoportja fordította, illetve kivonatolta.

Oktober 25-én, az 1905-ös forradalom emlékünnepe alkalmából tudományos ülés-szak volt Moszkvában. Jelen voltak Moszkva, Leningrád és a szövetségi köztársaságok legkiválóbb tudósai. A résztvevők nevében Tyihomirov akadémikus üdvözölte a külföldi küldötteket. Az ünnepi beszámoló Pankratova akadémikus tartotta az 1905-ös forradalom világtörténelmi jelentőségéről.

A lapok foglalkoznak a Nagy Októberi Szocialista Forradalom közeledő évfordulójával. Az évforduló alkalmából kiadott jelszavak figyelemzik a tudomány és kultúra dolgozóit a tudományok fejlesztésére, az irodalom és a művészet magas eszméiségének kialakítására, az ifjúság sokoldalú, művelti, a hazáért és emberiség iránti odaadó nevelésére.

A Szovjetunió igyekszik kiépíteni tudományos és kulturális kapcsolatait a keleti és nyugati országokkal egyaránt. Erről tanúszkodnak az alábbi hírek:

Oktober 25-én este érkezett Moszkvába a Francia Írószövetség egy csoportja. A kül-

A tanulás mellett fontos kérdés a kollektív szellem kialakítása. A csoport különböző szemináriumokból került össze, év elején sokan még nem is ismerték egymást. Nem csoda, ha a hallgatók, akik régi megszokott társaságukból elkerültek, nemigen közelkednek egymáshoz. Ez év eleje óta természetesen sokat változott a hangulat, de azért jó kollektíváról, tanulásban és szórakozásban együttesen részt vevő csoportról még nem beszélhetünk. Az, hogy valaki kizárólag kötelező tanulmányainak tesz eleget, még nem tesz senkit sokoldalú, művelt emberré. Színház, mozilátogatással, vita-délutánok rendezésével, közös tanulmányi jellegű kirándulásokkal szeretnénk ismereteinket, általános műveltségünket bővíteni. A klubest eredményességéről beszélgetek állami felelősünkkel.

— Jaj, nagyon jó volt! Még máskor is fogunk rendezni. — Lelkesedik Lukács Éva.

A hangulat valóban jó volt, játszottunk, táncoltunk, énekeltünk. A csoport tagjai közelebb kerültek egymáshoz. A csoportértekezletnek, a jó kollektíva kialakítása terén, máris megvolt az eredménye. A legfőbb feladat most a tanulmányi munka javítása.

A TUDOMÁNYOS PÁLYAMUNKÁKRÓL

Ez év márciusában az elmúlt évekhez hasonlóan, egyetemünk vezetősége a hallgatók részére tudományos pályázatot hirdetett. Ezzel is lehetővé kívánta tenni, hogy a jelentkezők az egyes témák kidolgozása során a tananyag keretein túlmenően is foglalkozzanak szakkérdésekkel.

Tanszékeink általában figyelemmel kísérik a pályázók munkáját, részükre a szükséges segítséget megadják, illetve azt külső szerveknél biztosítják. Megállapítható azonban, hogy noha az érdeklődés elég nagyarányú volt, most a jelentkezőknek csak alig 40 százaléka dolgozik témáján, bár annak beadási határideje — november 10 — közeleg.

Sokat segített a pályázó hallgatóknak a gazdaságföldrajz és a pénzügy tanszék. Itt a hallgatók a nyári termelési gyakorlat tapasztalatait jól hasznosították dolgozatukban és témájuk kidolgozásakor több gyakorlati kérdésben konkrét javaslatot tesznek. A gazdaságföldrajz szak hallgatói ezenfelül egyes pályamunkákat a hetenkénti szakszemináriumokon közösen vitatnak meg.

Az idei pályázatnak egyébként több olyan résztvevője is van, akik mint idén végzett hallgatók, már a gyakorlatban dolgoznak és az elmúlt években is eredményeket értek el ezen a téren. Első ízben vesznek részt benne levelező hallgatók is.

Helyes, ha a pályázók felhasználják a még hátralévő időt a pályamunkák kidolgozására annál is inkább, mert az egyetem vezetősége idén is jelentős összeget fordít a legjobb dolgozatok jutalmazására.

EPIZÓDOK

Ez mégis csak sok...

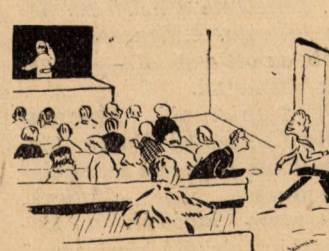
— Nem látja a táblát? Tilos a dohányzás!
— Azt hittem, csak a táblán tilos!

Későjövők

— Mit gondolsz, érdemes be-menni?

Akiket nem érdekel az előadás

— Gyerünk, apa, mert lekés-szük a híradót!

Előadások után — irány a menza

— Első lehettem volna, de míg a ceruzámat zsebrevágtam, vagy ötvenen megelőztek.

Nagy korszak nagy költője: Vörösmarty Mihály

(HALÁLÁNAK 100. ÉVFORDULÓJA)

„Régi dicsőségünk, hol kései az éji hományban? Századok ültenek el, s te ajlatok mélyen enyésző Fénnyel jársz egyedül...”

Soha még irodalmat kedvelő magyar közönség oly nagy lelkesedéssel nem fogadott költeményt, mint a fenti sorokkal kezdődő Zalán futását. Az 1825-ig alig ismert Vörösmarty írta ezeket a sorokat, hogy egycsapásra irodalmi vezérévé legyen a reformkorszaknak. A műnek hallatlan sikere volt, mert azt adta, amit a korszak a költőtől várt: lelkesítést, hitet a harchoz, mely 1848 forradalmához vezetett. A Zalán futása nem a korról szólt, de minden tekintetben a kornak: példát akart a nemzet elé állítani és a nemzet megértette ezt a példát. „Páruos Árpád”, s „hadrontó népe” eposza, nem csupán sikert, hanem lelkesedést váltott ki és a lelkesedést a költőre is visszahatótt, megmutatva az utat, a reformkorszak útját, amelyen Vörösmarty a jövőben haladt.

Költői nagyságához közeledni, megérteni őt, nem is lehet másként, mint forró hazaszeretetét megaknévni. Amennyiben a reformkorszak egyre merészebb követelésekkel közeledett az osztrák gyarmatból szabad hazát teremtő harc nyílt perondjához, annyiban közeledett ő is a reformkorszakhoz, elismerve annak történelmi követeléseit.

„Oh, hát halljátok, ti hazának gyermekei! szómat, későn hangzik már; de magában hordja határos harcok fergetegét...”

A múlt, mely dicső volt, a Zalán futásában úgy jelenik meg, mint mestere, késő századoknak, így a költő századának is, és ez a mű elévülhetetlen érdeme.

A középmemesi osztály nem tudott minden esetben következéssel maradni a gyarmatiság elleni harchoz és az 1820-as évek vége felé Vörösmarty egyidőre kiábrándult a nemesi mozgalomból. 1830. február 25-én új korszak nyílik a vi-

lágirodalom történetében. Hugo Hernani darabjának romantikus iskolája győzött a konzervatívok fölött és Vörösmarty a romantizmus felé fordult. Ugyanekkor költészet is gazdagodik, közelebb kerül a néphez. E korszak leg-szebb alkotása a „Csongor és Tiúndé”, mely sok tekintetben Shakespeare: „Szentiványi álom” című művével vetekszik.

Kétségtelen, hogy a romantika bizonyos ideig a való élet küzdelmeiből a fantázia csapongásának birodalmába vezette a költőt, de mikor a harc az 1832—36-os országgyűlésen újra fellángolt, Vörösmarty gazdagabban tért vissza a valóság útjára, mint ahogy azt elhagyta. Nyelvezete, kifejező-készsége csak nyert a romantikával és ez művészetének később is előnyére vált.

A bécsi kormány terrorja ellen a költő az országgyűlés után fokozódott, mintegy jelszóként kiáltja:

„Hazának rendületlenül Légy híve, óh magyar!”

A Szózatban tömörebben megfogalmazva, mint a Zalán futásában, állítja a múltat a jelen elé, azt a múltat, melyben „Itt törték össze rabigát — Hunyadnak karjai”. A nagy patrióta pártosa járja át a költeményt és szinte nemzeti életbenmaradásuk feltételeként mondja ki a „rendületlenül” szót, egyszersmind a győzelem feltételét is.

A belső vívódás, de ugyanakkor e vívódásnak az emberi haladásért folytatott nagyszerű küzdelemben való feloldódásának kifejezője, hatalmas bordala a „Keserű pohár”. Bátor helytállásra, férfias küzdelemre hív fel:

„Gondolj merészet és nagyot, És tedd rá életedet: Nincs veszve bármi sors alatt Ki el nem csüggedett!”

A reformharc görögnyűs országjáról sok oda nem szokott talpú nemesi vándor tért le. Vörösmarty nem tartozott közéjük. Minden eltartorodás-

tól elválasztotta a haza szeretete, melyben költeményeinek java része is fogant. De ez a szeretet nem vakszeretet. Több volt annál, mert szeretetében is szinte korbacsolóan bírál:

„Neve, szolgálj és ne lass bért. Neve; adj pénzt és ne tudt mért. Neve; halj meg más javáért. Neve szegyen, neve átok: Ezzé lett magyar hazátok.”

A történelmi események Vörösmartyt nemcsak magukkal vitték a nagyszerű megrázkódtatáshoz, 1848. március 15-éhez, hanem ami az irodalmat illeti, e térer magá a költő is elősegítette a forradalmat. Elősegíti és március idusának dicső napján verssel köszönti, mely költemény az Ellenzéki Kör helyiségének ablakán még sokáig látható.

„Kelj föl rabágyad kópárnáiról Beteg, megszibadt gondolát!” (Szabad sajtó)

A szabadságharc kitörése Vörösmartyt már a következő Kossuth-pártiak oldalán találja. Nem is távolodik el ettől a táborától, ellenkezőleg, magas hivatali beosztást vállal. Közben egy percre sem szűnik meg lelkesíteni a harcoló honvédeket, kik a reformországyűlés szónokainak magasztos kifejezése helyett a fegyverek szavával küzdenek a hazáért.

„Harc dal”-a Petőfi nagy tömegmozgósító verseivel ér fel. Követi a kormányt Debrecenbe, cikket ír a Habsburg-házról való elszakadásra, kitarátóan küzd a költő eszközeivel.

A harc elbukott. Minden e tárgyú történelemkönyvben kimértó leírás találatjuk a bukás okainak, végbemenésének, következményeinek. Vörösmarty életét, költészetét tanulmányozva, mintegy szürke tükörről rajzolódik elénk a költőnek a fegyverletétel utáni sorsa. Számkivetve bújdosik, az álmódott jövő osztrákdúta romjain, mint oly sokan a legjobbak közül. A bukás megrendítette, de nem ábrándította ki. Megátkozta a „sílány gazembert”, Görgeyt, de

perspektívát nem találhat. És mégis hű, hű mindhalálig. Hiába néz körül az országban, mégcsak reményt sem találhat. Petőfi eltűnt, talán meg is halt, Arany hallgat, Jókai bújdosik és ő, élete alkonyán rokkant egészséggel és még rokkantabb kilátással festi a rettenő jelent:

„Most tél van és csend és hó és halál,

A föld megöszült; A föld megöszült; A föld megöszült; Egyszerre öszült az meg, mint az isten, Ki megteremtén a világot, embert, A félig istent, félig állatot, Elborzadt a zordon mű felett És bánatában ősz lett és öreg.” (Előszó)

Az abszolútizmus korából reményt nem meríthetett. És mégis, a sir szélén is még volt reménye, melyet költő lelkében teremtett. Hatyűdálában, „A vén cigány”-ban milliók reményét fejezi ki, melyben maga is rendületlenül bizott, „Lesz még egyszer ünnepek a világon;” — írja és ha majdnem harminc évvel azelőtt a Zalán futásával egy nemzetet ébresztett az elkövetkezendő harcra, most egy nemzetet tanított meg várni és hinni a jobb jövőben.

Vörösmarty költői nagyságának szerves részét szerelmi költészet alkotja. Öszinte, tiszta szerelme Csajgály Laurával, mely, emberi érzékeké váltott ki a költőtől (Laurának, A merengőhöz). A népköltészet izeségére, de ugyanakkor a nagy hazafias költészet ünneplésére emlékeztető versei a magyar szerelmi költészet csiszolt gyémántjai.

Halálának századik évfordulóján, miközben azon munkálkodunk, hogy a viszály végképp végezzen el a csatában és megteremtsük az emberek általa megálmodott ünnepeket, kegyelettel hajtjuk meg fejünket Vörösmarty költői és emberi nagysága előtt.

GOLD ANDOR

Nemcsak szavakkal - tettekkel is...

Ugyancsak csodálkoztak, akik vasárnap reggel Sashalomnál az út mentén két oldalt látták a szorgoskodó fiatalokat. Közülük háromszáz targonkás lány és két overallos fiú versengett a norma teljesítéséért, nagy lapátjaikkal szórva a kavicsot és a homokot. Komoly pénzt jelent ez: harminc-harmincöt forintot fejenként.

Éljenjáró is. A Közgazdasági Egyetem „Kovács”-brigádja — nemcsak arról lett híres, hogy itt volt a legjobb a handgulat és három Kovács dolgozott egymás mellett, hanem arról is, hogy ők érték el a legjobb eredményt, de a „Juhász”-brigád sem maradt le sokkal mögöttük. A görögök közül Thomas Dricos tűnt ki.

A fiatalok azonban nem azért jöttek, hogy saját maguknak keressenek pénzt. A görög hazafiak felhívására, a Közgazdasági Egyetem iparkarának 120 hallgatója jött el, hogy munkájával is segítse a bebörtönzött görög hősöket. Az itt kapott pénzen csomagokat — ruhát, gyógyszert — küldenek Görögországba.

Az ipargazdaságtan tanszékéről eljött Megyeri Endre tanárságát is. Hallgassuk meg, mit mond munkájukról.

— Szívesen jöttünk ide valamennyien, s ha a szakmát nem is ismerjük e égge, pótolja a lelkesedés...

Sztavridisz Teofil a munka befejezésével a következőket mondotta:

— Köszönjük nektek, a görög nép nem fogja elfelejteni ezt a segítséget.

Az egyetemen kívül eljött kilencven lány a Mirka görög-otthonból és a Páparigas-ból negyvenöt fiú.

Fiatalaink megmutatták, hogy nemcsak szavakkal, de ha kell tettekkel is be tudják bizonyítani — segítségüket barátainknak...

B. J.

Az Országos Filharmónia november havi műsorából

November 7-én: MÁV Szimfonikus hangversenye a Zeneakadémián. „O” bérlet, 1. előadás. Vezényel: Lukács Miklós, Közreműködik: Dolly Rózi, Bakonyi Klára. Műsor: Goldmark: Tavasszal, nyitány, Goldmark: Sába királynője — ária, Mendelssohn: Hegedűverseny, Csajkovszkij: V. Júlia — nyitányfantázia. Vezényel: Carlo Zecchi (Róma).

November 12-én: a Magyar Állami Hangversenyzenekar hangversenye a Zeneakadémián. D-bérlet, 1. előadás. Mozart: Négy tánc, Mozart: D-dur szerenád, K. 320. Brahms: Szerenád, op. 16. Schubert—Liszt: Magyar induló, Csajkovszkij: Vonósszerenád, Csajkovszkij: Romeo és Júlia — nyitányfantázia. Vezényel: Carlo Zecchi (Róma).

Csöndesen reánk hull a tél

Mint lankadt fehér röpcedula csöndesen reánk hull a tél
Még él az erdő
de uggye az élet minden perce halál
Eszembe jut az asszony, aki hason feküdt a földön
mikor Gyöngyöst lötték a gépek
és a gőzölgő vörös fejű
puskavégre került kis cinke
Ez az élet és uggye ez a halál

Csipkefák vére csorog az erdő szélén

Pára a köd még csak a hegyek száján
és puha meleg ül nappal a fákön
de a teste már porladni kezd
s morzsánsként omlik a csörgő avarra
A szarvasbogár végigberreg még néha az erdőn

A szántóföldek homlokán olyan sűrűk a ráncok

Uggye tudod, hogy a föld majd újra kinyílik
és mégis fáj, hogy fentről egyre közeledve
— most még csak kis pont, de napról-napra nő
lassan felénk sodorja a megborzongó szél —
csöndesen hull reánk a lankadt fehér röpcedula
a tél

ARION

Laxness haladó izlandi regényiro-nyverte az irodalmi Nobel-díjat

A Svéd Akadémia csütörtökön közölte, hogy az 1955. évi Nobel-díjat Halldor Kiljan Laxnessnek, a kiváló izlandi regény- és szindarabírónak ítelték oda.

Laxness az izlandi irodalom egyik kimagasló alakja. A haladó mozgalom tevékeny harcosa, elnöke az Izlandi—Svófelt Társaságnak. Egyik vezető egyénisége a nemzetközi békemozgalomnak. 1953-ban a budapesti ülészakon a Béke-

Világtanács tagjává választotta.

Új magyar filmek. Befejezték az „Egy pikoló világos” című magyar film felvételeit. A fővárosban játszódó történet több jelenetét a Városligetben és a Római-parton fényképezték. A filmet december végén mutatják be.

A 9-es körterem, a másik új magyar film fő mondanivalója: a társadalmi ellenőrzés jelentősége. A főszerepeket Molnár Tibor, Maklár Zoltán, Darvas Iván, Gábor Miklós, Krencey Marianne és Ajtós Andor játsszák; ezt a filmet is még az idén bemutatják.

HÍREK

— Az első magyar panorámafilmet Möricz Zsigmond „Kis Samu Jóska” című történetéből készítették el. A filmet rövidesen bemutatják.

— Vasárnap este zárul a Műcsarnokban a Székely Bertalan emlékkiállítás. A kiállítás látogatóinak száma eddig meghaladta a százötvenezeret.

A jósavafői barlang újabb szakaszát tárták fel. A Budapesti Műszaki Egyetem tudományos diákkörének tizenkéttagú kutató csoportja augusztusban Jósavafőnél új cseppkőbarlangot fedezett fel. A diákok a Hid-

rológiai Társulat és az egyetem ásvány- és földtani tanszékének támogatásával folytatták munkájukat, s a napokban a barlang újabb, mintegy fél kilométeres szakaszára bukkantak. A 8—10 méter magas és ugyanilyen széles földalatti járatot csodálatosan szép függők, cseppkövek, „függönyök” borítják. A további kutatást most egy hatalmas omladék nnehezíti meg.

Honfoglaláskori magyar település feltárását kezdték meg a Csongrád megyei Felgyő köz- szék határában. A kutatók megállapítása szerint, itt átkelőhely volt a Tiszán és innen ágazott el az út a mai Budapest és Szeged felé.

„EMBERRE TEHETJÜK MAGUNKAT...”

Alekszej Ny. herceg palotájához a Néva partól egy kis mellékútban át juthat el az ember. A ház egy jókora kert közepén áll. Oldalt majdnem a kerítés mellett egy kisebb házikó húzódik meg, eblőva a hatalmas fenyők alatt. A házikóban mindössze két szoba, és egy piciny, konyhaszerű helyiség. Itt lakik Nyikolaj Iljicsov, a kertész, éjjelőr és mindenes, kisfiával: Pávellal. A hercegi család még a háború kezdetén a birtokra költözött, s csupán a herceg, kit Pétervárra kötött hivatála, élt a házában, egy öreg inással, szakácsnőjével és a kertésszel. De két-három napja ő is nyomtalanul eltűnt. A szakácsnő megjedve a zavaros helyzettől, követte gazdáját példáját, bányához utazott a kiev-i kormányzóságba. A ház így üresen állt, csak az inas, az ötven felé járó Pjotr Ivánov, s a kertész húzódtott meg a kertészi lakban.

Hat óra tájt lehetett az idő, fenyők lompos árnyékát már latakarta az esti sötétség, súlyos ágaik lombján a névái szél ropota kíméletlen táncát, s fenyők sírtak fájdalomukban. A konyha egyik sarkában a kisfiú gubbasztott az ágyon. Nagyon félt. Mikor ágyüdörgés eszkette meg a házat, magára

húzta a takarót. A konyhára nyíló szobában lázasan feküdt az ágyán a kertész. Ajka fehérre égett a forrószágtól, szeme fáradtan meredt a kályha vörösen izzó vasára. Ágya mellett az öreg Pjotr ült. Az ágyüdörgés hangjaira az öreg is megszólalt. Hallo, Nyikolaj, müködnek. Tudod, hogy megérkezett Lenin? Láttad volna, mikor felszállt a páncélautóra, azt a hatalmas tömeget. A hercegéknek befellegzett. Én mondom neked. De Iljics is mondta a Szmolnijban. Földet kapunk és béke lesz. Tegnap este ott jártam. Be ugyan nem juthatam már, rengeteg ember szorult ki. De nagyszerű volt, én mondom neked. Katonák, matrozok, munkások, talán még ezernél is többen voltak. S amit Vladimir Iljics mondott, kikibábláltak az utcára. Az öreg bozontos szemöldökét huncunt mosollyal felhúzta és a kertészre bökött. Bizony, Kolja, meggyógyulsz, s „földbirtokos” leszel, kapsz egy akkora kertet, mint Pétervár s olyan káposztát nevelhetsz, mint egy horvó, s a hercegür öfensége lo-csolja majd a palántáidat. A kertész megbiccentette a fejét. Sápát kinnal elmosolyodott. Jó lesz, Pjotr. Elég volt már, nagyon is elég ebből. Nem vagyunk mi kutyák, hogy pálcá-

val hajtsanak. — Amint beszélt, kissé felemelkedett, arca rózsái még jobban kivirultak. — Mennyivel különb ez a herceg, mint mi? Ő is pucéran született, s mi is csak így halunk meg, mint ő. Nem ugyan- az a lélek talán benne is, mint bennünk? Nem, nem Pjotr, nem ugyanaz — sóhajtott a kertész. Ennek nincs is lelke. Baszkodik csak, s ha a kedve úgy tartja, s a kertben sétálgat — elhagy bennünket a mersz, úgy iszolunk, hogy kutyáját ránk ne ugrassza csupán kedveteléből. Komédia ez neki, de nekünk bizony tragédiánk. Nem, Pjotr, nem is hiszem, hogy lehet ez másképpen. Öregapánk is így élt, apánk is, mi is így halunk meg. — De az apád mindenit — kiáltott fel az öreg —, nekem pedig ne beszélj így. Lásd, én nem vagyok bozevista, de bizony csak azt mondom, igazuk van. Nem különb nálunk egy herceg, egy burzuj sem. Mert mit tudnak azok? Hónapokig nem fizetnek, s fizetségül csizmát vadálnak az ember fejé- hez. De ennek vége mind- örökre. Ebben a percben nyílt az ajtó, s a küszöbön vigyorgó képpel ott állt Alekszej herceg. No, galambocskáim, csak nem ijedtetek meg. Ah, dehogy!

Forradalmárok sohasem ije- nek meg, uggye, drágaságaim? — Pjotr felállt a székeről. — Ugy van, uram, nem ijejtünk meg. Nincs miért megijednünk. — A herceg belépett a szobába, odaállt a kertész ágya elé. Na, fiacskám, te nem szólsz ehhez semmit? Kolja hallgatott. Nem akart, de nem is tudott szólni. A herceg mindig közelebb húzódtott az ágyhoz. Nyájas gúnnyal szinte a kertész arcába sziszegte. Uggye meglepő. Az elveszett mesebeli herceg megkerült, hogy az utolsó percben magának követelje, ami az övé. Bizony, bogaraim, kicsit elszá- mitottátok magatokat. Még semminek nincs vége. Az öreg szólni akart, de a herceg leintette. Hallgass, mindent hallottam. Am, lássátok, milyen nagylelkű vagyok, én megbocsátok. Külföldre utazom és ti velem jöttök. Hadd lássátok egy kis világot. S különben sincs kedvem a bő- rőndjeimet egyedül cipelni. Az öreg közbevágott: kősző- nöm a jóságát, uram, mi nem kérünk belőle. Jó lesz nekünk itthon is. — Akkora káposztát nevel- ni, mint egy horvó? Uggye... nevetett a herceg. — S mikor kezdek el a locsolást? Nem, nem, barátaim, nem így al- kudtunk. Ha eddig jó voltam, legyen csak jó ezután is. — Nem, uram, te eddig sem voltál jó — méltatlankodott az

öreg. — Melletted éltünk, mert mindegy volt, ki volt a gaz- dámk, a sorsunk egy volt min- denütt. De most, amikor végre emberre tehetjük magunkat, s amikor úgy élhetünk, amint il- lik, ha elszakasztanánk az al- kalmat, mi lennénk a világ leg- nagyobb barmai. — Fogd be a szád, barom vagy így is — kiáltott Alekszej herceg. — Elég a dölcsekedés- ből. Öltözzetek, minden percre szükségem van. A kertész meg- mozdult. Fel akart kelni. Pjotr rámondult: — Maradj csak! — A herceg felé fordult. — Megmondtam már, mi nem megyünk. A herceg pár másodpercig némán állt, szemközt az inasá- val, majd fegyvert rántott, s úgy fenyegette meg az öreget. Öltözzed fel ezt az állatot! Rajta! Mit bámulsz? Az öreg nem lepődött meg, tudta, hogy a herceg állandóan fegyvert hord magánál, meg- indult tehát a konyha felé. A herceg ráüvöltött: — Hová megy? Pjotr csendesén vála- szolt: — Nyikolaj ruháért. — Jó, eridj — nyugodott meg a herceg.

Akkor fuss azonnal, a második utcában van az örség, hívó őket ide. — A fiú öltözetlenül, ahogy volt, kiugrott az ajtón. Ebben a percben lépett ki a szobából a herceg. A nyitva- hagyott konyhaajtónál meglát- ta a parkban rohanó fiút. Fel- emelte revolverét és lött. Pável egy elfojtott sikolyal vágódott végig az út kavicsán. Az inas egy pillanattal később ugrott az ajtó mellé támaszkodt kerti szerszámokhoz, s egy kapával teljes erejével a herceg fejére vágott. Az megtántorodva elő- rebukott a küszöbön. Ekkor már Nyikolaj Iljicsovics is az ajtóban állt. Ahogy az ágyból kiprúszorgott, mindössze egy szál ing volt rajta. Csodálkoz- va bámulta a történeteket: látta, amint elvágódott a fia, látta, amint felbukott a herceg, s va- lahogy nem értette. Mintha ál- modott volna, úgy tűnt fel előt- te minden. Majd a földön he- verő revolver után nyúlt, s gondolkodás nélkül belélt a hercegebe.

Aztán megindult a kerti úton arra, hol fia teste fehérett. Nyomába Pjotr botorkált. A fiú mellére bukva, félig szét- tart karokkal feküdt a kavi- cson. Háta közepén fel-felbugy- gyant a vére. Már nem élt. Sötét volt, a távolban vörös ra- keta futott fel az égre, s a né- vai szélben fájdalommal sírtak a fenyők.

Már a csillagászzal foglalkozó hegyessüvegű babylonai mágusoknak is elszorult a szívük, mikor kezdetleges eszközeikkel kitekintve a világűrbe, rájöttek arra, hogy az ember csak parányi csillagok világában. En viszont ellenkezőleg: az ember érdeklődő szellemének nagyságát érzem, mikor tegnap az Uránia Bemutató Csillagvizsgáló műhelyében az emberparányok

Mellette az esztergapadon az RM egyik esztergyakosa dolgozik.

Dr. Kulin, adjunktus, az intézet vezetője elmondja, hogy az amatőr csillagászoknak ez a népes, különböző korú és eltérő társadalmi rétegre tartozó érdeklődőket összefogó tábora napról napra nő. 1947 óta, mióta az Uránia Bemutató Csillagvizsgáló megalakult, itt találkoznak, itt beszélnek meg kutatásaik eredményeit, ide járnak dolgozni. 1952-ben az Intézet vezetését átvette a TTIT és azóta a látogatók száma még nagyobbra nőtt. Volt olyan év, amikor felült a berlini Uránia látogatottságát, amely pedig Európa legnagyobb ilyen intézete. A látogatók számára tudományos szakemberek és képzetlenebb amatőr csillagászok naponta előadásokat tartanak vetítettképes bemutatással.

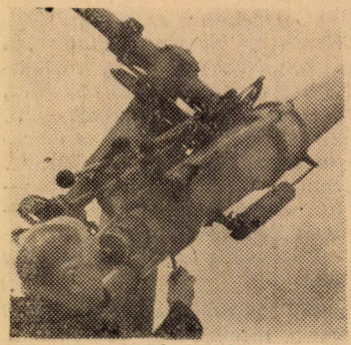
Kulin elvtárs ezután végigvezetett bennünket az épületen. Az intézetnek van kényelmes berendezett klubhelyisége — ahol az érdeklődők és a munkatársak megtalálják a legszükségesebb csillagászati könyveket — műhelye — ahol még lencséseket is csiszolnak vastag zöldescsillagos üvegből. A rádiolaboratóriumban a rádióvételezésre igen nagy hatást gyakorló ionoszférák jelenségeit kísérik figyelemmel. Az ionoszférák változásait, amely híven tükrözi a Napban lejátszó jelenségeket (napfoltok, protuberanciák), automatikus műszerek jegyzik fel. A Nap megfigyelése

inkább ilyen módon történik, és nem távcsövek segítségével.

A laboratórium mellett a folyosón érdekes üvegszekrény állít meg bennünket. Európa egyik legszebb napórágyűjteményét tartalmazza. Szögletes, kerek, súlyos kovácsvas és finomveretű ezüst napórák közt áll egy lapos, furcsa jelekkel telerótt deszkalap. Egy pozsonyi napóra, 1580-ból. A legrégebb Európában.

A folyosóról indul fel a tekerőlépcső, szűk lépcső a tetőteraszra, ahol a sötétben, mint mesebeli állat, tárja csőveit az ég felé a teleszkóp. Alattunk a Gellért-hegy piszlákoló fényei, és a ragyogó Pest, felettünk a kristálytiszta égbolt, a szélestényérű Hold és a kékesen fénylő csillagok. Megkérjük az öreg Edelenyi bácsit, az amatőr csillagászok nesztorát, aki 1911 óta foglalkozik csillagászzal, és munkatársainak véleménye szerint a Holdon jobban eligazodik, mint a pesti utcákon, hogy állítsa be a távcsövet a Holdra. Míg a lencsék által közelhozott rücskös holdarcot nézzük — mindegyik rücsköt 1—2 ezer méter magas — az öreg elmeséli, hogy néhány évvel ezelőtt az egyik kráter mélyén zöldes szineződést észlelt. Rajtuk kívül, ugyanazt csak a párizsi és egy német obszervatórium vette észre, tehát a vén, a század elejéről való teleszkóp megállja a versenyt a legmodernebbekkel szemben is. Edelenyi bácsi nagyon büszke erre.

Ne gondolja ám valaki, hogy a csillagok világában, csak komoly dolgokról lehet beszélni. Mi is hatalmasat mevettünk, fent a sötét térszenon a teleszkóp mellett. Hogy min? A Végán. A Végán — a tőlünk nem tudom hány ezer, vagy millió fényévnnyi távolságra lévő állócsillagon — önmagában véve még semmi neveltséges sincs. Mikor azonban Ede bácsi ráirányozta a teleszkópot, és

Kovács Béla, az Uránia Csillagvizsgáló bemutatója és előadója.

mindenki sorban belekukkált a lencsébe, és én is beletekintve kijelenttem, hogy nem látok semmit, kitért a nevetés. Kiderült ugyanis, hogy a távcső nem jó helyre volt beállítva és senki sem látott semmit, de nem merték bevallani. Utána viszont annál szebb volt megpillantani a kékesárgán remegő fényű csillagot.

Mikor a következő csillagcsoportot, a szétszórt bolygó Fiastyúkót néztük, alulról az előadó terem felől, már zaj hallatszott fel. Az előadás befejeződött és a látogatók csoportjai, — az R. M. munkásai — indultak felfelé a döngő vaslépcsőkön. Mi viszont már búcsúztunk, hogy helyet adjunk nekik, hadd lépjenek egy kicsit ők is a Földről az éjszaka jövetelevel egyre fényesebben ragyogó csillagok közé.

SZECSKÓ TAMÁS

ÚJDONSÁGI!

Részlet a „9-es kórterem“ új magyar filmből. Bemutatója november 10-től a Vörös Csillag, Puskin, Szabadság, Dózsa, Fény, Tátra és a Hunyadi Mozik.

EGYETE MÜNK SPORTÉLETÉBŐL AZ EMLÉKVERSENY TOVÁBBI HÍREI

Az egyetem röplabdacsapata legutóbbi mérkőzése: a TTK ellen játék nélkül, a Kertészeti Főiskola csapata ellen pedig 3:0 arányban győzött. Ezzel az Orehotzki, Sándor, Lukács, Gálitz, Papp, Nagy, Jámor összeállítású együttes az első helyen végzett, mégpedig veretlenül.

A kosárlabda csapat is tovább folytatja jó szereplését. Legutóbb az Agrártudományi Egyetem ellen 49:34 arányban győzött. A jó eredményeket Nagy I. Főző, Jahoda, Kántor, Sztányi, Melega, Veroslovicski érték a nagyszerű csapatjátékukkal.

Már beszámoltunk arról, hogy a labdarúgó csapat két mérkőzését megnyerte és így komoly eséllyel indult az elsőosztályú harcba. Az elmúlt vasárnap került sorra az utolsó mérkőzés a Színművészeti Főiskola labdarúgóival. Hatalmas ködben kezdődött a játék. A kapusok csak nagy erőfeszítéssel láthatták a tőlük 20—25 méterre lévő hátvédet és a támadásokat is csak az utolsó pillanatban vehették észre. Középlekzések alkalmából vezető most kivételesen megengedte a beszédet a pályán, és meg kell jegyezni, hogy a kevés számú, de lelkes közönség is csak a kiabálásból élvezhette a játékot, mert látni nem látott semmit. A védelem ha felszabadított és hosszú labdával küldte a csatársort támadásba, csak addig élvezhette az egyébként igen jól játszó csatársor rohamát, amíg az el nem vezett a szürke ködben. A játékvezető végig „nagy iramban működött”, mert legalább 10 méterre kellett lennie mindig a labdától. Így az a furcsa helyzet adódott elő, hogy a játékvezető mozgott a pályán a legtöbbet. Végre a második félidő első negyedében kitesztelt a pályát és most már rendez

körülmények között folytatta hátak a csapatok a mérkőzést. Egyetemünk a következő összeállításban játszott: Fillep — Szávai, Kléber, Várvolgyi — Bakonyvári, Tamás — Mészáros, Hornyák, Lebek, Lajti, Benedeczki.

Mindjárt az elején támadásba lendült a csapat és a tizenötödik percben Lajti átadását Lebek a jól helyezkedő Hornyáknak „tálatla”, aki a bal alsó sarokba rúgta a labdát. 1:0 javunkra. Továbbra is inkább mi támadtunk és az ellenfél kapusának igen sok dolga akadt. A 25. percben Mészáros beadását Lajti az ötösről a hálóba fejelte: 2:0. Nem sokkal utána Hornyák a balszélen elfutva három csel után a hálóba „küldte” a labdát. (3:0). A következő gólt Benedeczki beadásából Lebek lötte de úgy, hogy azt jobban a felső sarokba berajzolni sem lehetett volna.

A félidő végéig még lőtünk egy gólt (Tamás átadását Bakonyvári vágta a lécz mellett a jobb alsó sarokba), az ellenfél pedig egy kapu előtti kavardásból az ötösön lévő tócsa és a köd segítségével szépített: így a félidő 5:1 eredménnyel végződött. A második félidőben 10 játékosal küzdöttünk tovább, mert Lajti lesérült.

A végeredményt Mészáros állította be, aki lefutva a védelmet, a kifutó kapu mellett a hálóba helyezte a labdát. 6:1 arányban győztünk.

Igy folyt le az utolsó mérkőzés, amelyen a csapat minden tagja nagyszerűen játszott. Csak az a baj, hogy túlnyomórészt minden „látatlanban” történt. Ezzel a csoport első helyére kerültünk veretlenül hat ponttal, utánunk az Orvosi Egyetem csapata következik három ponttal.

— a köd-derby egyik résztvevője —

EGY JÓL SIKERÜLT BÁL...

Szombaton este valóságos nemzetközi társaság gyülekezett az egyetem aulájában. A szélesvilágító lámpák fényében, a széksorokból — és később a táncoló, vidám fiatalok közül — kivillant egy-egy sötétbőrű arc, a kínai lányok babaarca, a görögök hullámos fekete haja, ko-

reci fiatalok mandulavágású szeme. Jól sikerült műsor után, — ahol szerepelt görög énekkar, koreai énekesnő, bolgár harmonikás, román néptánc együttes, és az egyetem kultúregyüttese — megkezdődött a vidám mulatság, s a reggelig tartó tánc.

is ezen a műsoron. Szívesen szavalnék... — Kedves közönség, műsorunk utolsó száma következik — jelentette be Udvardi László. — Görög népdalokat hallanak — folytatta — természetesen görög nyelven. Előadják az egyetemen tanuló görög fiatalok s Graszli Ferenc, Illés István és Nagy Imre magyar egyetemi hallgatók...

Néhány gyöngyszem a barátság műsorából: Barnarháas, magas fiú lépett a mikrofon elé. Megköszönte a torkát, aztán észrevehető izgalommal elkezdte: — Alban nepi... eneket követ... csak nem találta a megfelelő magyar szót: — fogjak következni... — fejezte be hirtelen idegen kiejtéssel, de olyan tapsot kapott, mintha ő énekelte volna a szót. Meg is érdemelte!

böző nemzetek fiataljai a görög ifjú.

— Most pedig Hvang-Ujong-Szu következik. S felcattant a taps. Figyeltém. A mosoly ott ragyogott valamennyi kínai és koreai fiatal arcán. A műfordító tábor két részre oszlik. Egyik részük azt tartja, hogy az eredeti vers ritmusát kell visszaadni, a többiek körömszakadtáig ragaszkodnak a szószertinti fordításhoz, csak a mondani-való a fontos, nem a ritmus. Ezen az estén döntöttem. Benátosz Vangelisz görög fiatal Petőfi Sándor: „Falu végén kurtá kocsmá” című versét szavalta. Igaz, hogy görögül csak két szót érttem meg a versből a „Maros” és „anyám” szavakat de éreztem, hol tartunk, miért zörgetnek vadul és mikor indulnak haza a legények. S ki csodálkozna, hogy vastappsal jutalmazták a külön-

Román fiatalok táncoltak a dobogó deszkákon. Népi ruhákba öltözve gyorsan szédtek lábukkal — és nagyokat kurjongattak. S egyszerűen válaszként a hallgatóság közül is felkiáltott valaki: Hujjujjujuj!...

Innen is, onnan is, felhangzott a biztatás: — Hoop la!... Az egyik rendező gyorsan odasietett, hogy figyelmeztesse a kiabálót — gondolta biztosan valamelyik csintalan fiú. Amikor odaért a széksorhoz éppen akkor kiáltott fel az egyik fiú. — Elvtárs légy szíves — fogja meg az illető karját. A néző rápillantott és idegen kiejtéssel megszólalt: — Nem értettem, mondani megegyez...

Két néző — egy fiatalasszony és egy férfi — a színpadhoz ment. A „kulisszák mögött” megkeresték a bemondót. — Bocsánat, Horváth Gyula vagyok, a Magyar Néphadsereg Színházának a tagja — egy pillanatra zavartan, ve-gyes érzelmekkel nézték egymást, aztán a színművész tovább folytatta: — Nagyon megható ez a baráti est, a fiatalok barátsága.

A függöny félrebillent szárnya mögött kinéztek. A színpadon koreai lányok táncoltak, selyem ruhákban, népi táncait adták elő. Horváth Gyula megmondta azt is miért jött. — Szeretnék részt venni én

Mosolyogva táncoltak a fiatalok. Olykor kézzel-lábbal magyaráztak — még szerencse, hogy tangóznis és kerin-gőzni mindenki tud. Arra lettem figyelmes, hogy egy csinos, szőke kislány angolul társalog az egyik magas fiatalemberrel.

Végre felhasználhatom szerény angol tudásomat — új-jongott fel bennem a gondolat és máris odaléptem. — May I, please? (Szabad?) Beszélgetni kezdünk, lassan tördelve az angol.

Elmesélte, hogy idejár az egyetemre. S azt is említette, hogy elég nehezen beszél angolul. — Miért beszél akkor úgy? — kérdeztem még mindig angol nyelven. — Hát mit csinálnak, ha mindig négernek, vagy olyanok kérnek fel, akik csak angolul tudnak... Egy magyar egyetemista lány volt...

BRAUN JÁNOS

KÖZGAZDÁSZ

A Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem párt-és DISZ-bizottságának, egyetemi tanácsának és szakszervezeti bizottságának lapja.

Szerkesztő: a szerkesztőbizottság. Felelős szerkesztő: Illés János. Szerkesztőség: Budapest, IX., Dimitrov tér 8. I. emelet 111. Telefon: 186—850/197-es mellék.

Kiadja: a Budapesti Lapkiadó Vállalat, Budapest, VIII., Blaha Lujza tér 3. Szikra Lapnyomda, Budapest, VIII., Rótki Szilárd u. 6. Felelős vezető: Kulcsár Mihály.

SÜLYLÖKÉS

Preisendorf erőteljes dobása. Női súlylökésben a második lett a háziversenyen.

800 M MEZŐNYE

Az egyetemek közötti döntő összecsapáson a 800 m-es sifutás második időfutamanak résztvevői felsorakoznak a rajtnál. A kép baloldalán helyezkednek el egyetemünk versenyzői.

1917 OKTÓBERE

1	2	3	4	5	6	7	8		
9									
10	11								11a
12		13		14					15
16						16			
19				20		21			22
23				24	25			26	
27				28			29		30
				31			32	33	
34						35			

Vízszintes:

1. Ennyi ideje volt a Nagy Októberi Szocialista Forradalom. 9. Itt hozták a békéről és földről szóló dekrétumot. 10. Somogyi Dezső. 11/a. Avas — fele. 12. Víz — keverve.

14. Közlemény. 15. Csend — németül fonetikusan. 16. Ezzel az utalvánnyal vásárolhattunk néhány évvel ezelőtt. 18. Béke — oroszul. 19. Zamat, iz. 21. Ezek nélkül nem lehet biliárdozni. 23. Mázol.

24. Folyó — spanyolul. 26. Menyasszony (felesleges ékezettel). 27. Óceán — eleje. 28. Téli Palota — oroszul, utolsó kockába két betű (folytatása a függőleges 11-en). 30. Értékjelző — ékezhíbbával. 31. Kötőszó. 32. Növény. 34. 1917-nek ebben a havában ment vissza Lenin Oroszországba.

Függőleges:

1. Kerek szám. 2. Irisz — mássalhangzó (2. kockába kettős betű). 3. Azonos mássalhangzó. 4. Író — magánhangzó. 5. NLEI. 6. Cziko Nelli. 7. Tár. 8. Finom — visszafelé. 11/a. A forradalom nevezetes církölője. 13. Régi orosz lép. 15. Folyó — oroszul. 17. E nap — visszafelé. 18. Azonos a 17. függőlegessel. 20. Női név becézve. 21. Folyó a Szovjetunióban. 22. Várjúhang. 25. Férfinév becézve. 28. Zsir — vég nélkül. 29. IFJÁ. 31. Patakocska. 33. Kereskedelmi szó. 35. Betű az ABC közepe tájáról.